7. oktober 2021

EKOŠOLSKI LIST

EŠL- št. 2/ 7. oktober 2021

EKOŠOLA PRAZNUJE 25 LET!

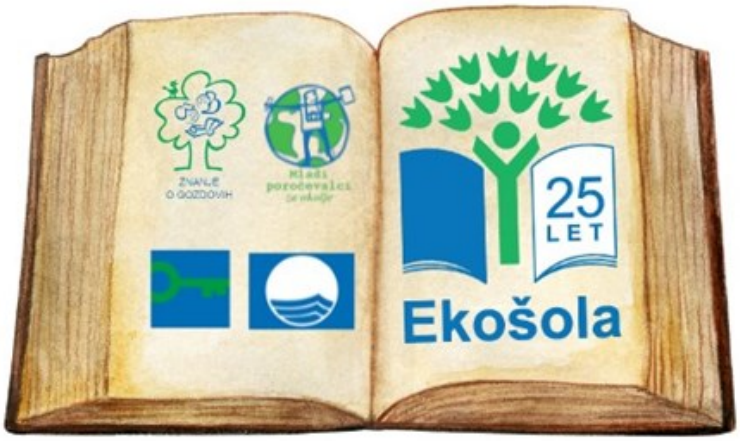

Ekošola je zgodba o knjigi in drevesu, zgodba o učenju in prihodnosti, ki se je začela junija 1992 v Riu de Janieru, na konferenci Združenih narodov o okolju in razvoju. Nastala je zamisel o sodelovanju mladih pri udejanjanju trajnostnega razvoja v lokalnem okolju. Leta 1994 je FEE (Foundation for Environmental Education) s sedežem na Danskem skupaj z Evropsko komisijo pripravila program Ekošola. FEE je nevladna in neprofitna organizacija, ki skozi izobraževanje o okolju podpira trajnostni razvoj s petimi programi: program Ekošola, Mladi poročevalci za okolje in Učenje o gozdovih (LEAF) so izobraževalni programi, programa Modra zastava in Zeleni ključ pa sta programa na področju trajnostnega turizma. Leta 1996 smo v Sloveniji začeli izvajati program Ekošola, ki tako letos praznuje že 25 let.
Ponosni smo, da tudi v Sloveniji oblikujemo največjo mrežo za vzgojo in izobraževanje za trajnostni razvoj.

S konference koordinatorjev programa Ekošola: Pet novih Zelenih zastav, nagrade in novi projekti

S konferenco koordinatorjev programa Ekošola smo obeležili 25 let našega uspešnega delovanja. Konferenco smo organizirali v ponedeljek, 20. septembra 2021, v Laškem, skladno z upoštevanjem ukrepov, ki veljajo v trenutnih razmerah zaradi virusa COVID. Program je bil razdeljen na dva dela. Dopoldanski del je bil namenjen koordinatorjem za vrtce, popoldanski pa koordinatorjem osnovnih in srednjih šol ter drugim ustanovam. Konference se je udeležilo 251 koordinatorjev.

Vsebina:

Konferenca koordinatorjev 2

PROJEKTI 2021/2022 3 -

GLOBE 9
Krožno gospodrstvo in oblikovalski izziv
GAIA 20:30
MVSE
Odpadkom dajemo novo življenje
Ne zavrzi oblek, ohrani planet

Mlekastično! Izberem domače
Misija: Zeleni koraki
MPO
Podnebne spremembe / Z roko v roki za okoljsko izobraževanje
Hrana ni za tjavendan

Šolska VRTilnica
Ekobranje za ekoživljenje
Ekokviz OŠ
Ekokviz SŠ
Sejem Altermed
Likovni natečaj za kreativne izdelke

NAPOVEDUJEMO:
Tradicionalni slovenski zajtrk
ETZO 2021
Koledar dogodkov 10

Na konferenci smo podelili priznanja in nagrade za projekte iz preteklega šolskega leta: LEAF (Znanje o gozdovih), Eko-paket, Odpadkom dajemo novo življenje, Mladi v svetu energije in Mladi poročevalci za okolje. Seznam nagrajencev je objavljen na spletni strani **ekosola.si/novice**.

Gostili smo dva izvrstna predavatelja.

Literarnega zgodovinarja, avtorja in predavatelja književnosti na Pedagoški fakulteti v Ljubljani in Kopru, **prof. dr. Igorja Saksido**. Njegovo raziskovalno področje sta otrok in mladinska književnost ter didaktika književnosti . Prisluhnili smo tudi športnemu psihologu **prof. dr. Mateju Tušaku**, ki je predaval o stresu, spoprijemanju s stresom, o motivaciji ter osebnostni rasti.

Novo v programu Ekošola: Program GLOBE – Globalno učenje in opazovanje za dobrobit okolja

V letošnjem šolskem letu je novost mednarodni program za opazovanje Zemlje, ki poteka pod okriljem NASE in združuje učence, učitelje in znanstvenike s celega sveta s skupnim poslanstvom **učenja o znanosti**.

Program GLOBE izvrstno dopolnjuje aktivnosti programa Ekošola, zato vas vabimo k sodelovanju.

Več: https://ekosola.si/globe-21-22/

Vabimo vas na spletni dogodek **»Začetek izvajanja programa GLOBE v Sloveniji«**, ki bo potekal v ponedeljek, 11. oktobra 2021 s pričetkom ob 14.30 na povezavi: https://arnes-si.zoom.us/j/92349290149?pwd=KzFzVkdZWDUxd3ZtV0ZHTG1Sb25NUT09

Krožno gospodarstvo in oblikovalski izziv

Krožno gospodarstvo je temelj za prehod v **nizkoogljično družbo** in je namenjen ohranjanju in podaljševanju življenjske dobe surovin in materialov v različnih oblikah in namenih. Ker se nanaša na vsa področja našega življenja, zahteva spremembo v razmišljanju in delovanju vseh nas.

S projektom Krožno gospodarstvo in oblikovalski izziv mladi spoznavajo načela in pravila krožnosti, primere iz prakse, raziskujejo in načrtujejo krožni akcijski načrt v šoli ali na domačem dvorišču. Tako bodo krožnost udejanjali na svoji strokovni in profesionalni poti v prihodnosti. Pomemben pripomoček za izvajanje projekta je priročnik Ekošola spodbuja krožno gospodarstvo na povezavi: https://ekosola.si/wp-content/uploads/2021/08/Priročnik-E-SPACE-2020.pdf

Vsebinsko ga lahko povežete z drugimi projekti, ki obravnavajo različne vrste surovin, odpadne materiale ter njihovo recikliranje.

Več o projektu: https://ekosola.si/krozno-gospodarstvo-in-oblikovalski-izziv-21-22/

LEAF – Znanje o gozdovih

Mednarodni projekt poteka po korakih **t. i. gozdnega cikla**, ki je usklajen s sedmimi koraki dela v programu Ekošola. Ustanova, ki v enem šolskem letu izvede t. i. gozdni cikel, prejme **certifikat oziroma listino LEAF**.
Posebej zanimiv in primeren je za ustanove ali skupine otrok, ki namenjajo **več pozornosti tematiki gozdov in z gozdovi povezanim temam**, ter za ustanove, ki želijo čim **več učnih ur in drugih dejavnosti izvesti v gozdu in naravi**. V sklopu programa LEAF oziroma akcijskega načrta otroci obiščejo gozd vsaj dvakrat na leto ter izvedejo vsaj tri dejavnosti v šolskem letu.
Seznam predlaganih dejavnosti je na spletni strani projekta, dodate pa lahko dejavnosti po svoji izbiri ali predlogu otrok.

Več: **https://ekosola.si/znanje-za-gozdove-21-22/**

GAIA 20:30

Kampanjo GAIA 20:30, ki je v letošnjem letu posvečena ohranjanju biotske pestrosti, bomo v letošnjem letu izvajali v sklopu mednarodnega programa LEAF – Znanje o gozdovih. Med številnimi aktivnostmi je tudi kviz, kjer so zanimiva dejstva o invazivnih vrstah, opraševalcih, drevesih in naravnem okolju. Kviz je na voljo v slovenščini na **povezavi** in v angleščini na **povezavi**.

Delite kviz med prijatelje na Facebooku, na šolskih straneh in elektronski pošti, ter na zabaven način ozaveščajte o problematiki biotske pestrosti!
Kviz lahko z učenci, dijaki in študenti rešujete tudi med poukom in tako popestrite učno uro ter spodbudite njihovo zanimanje.

Mladi svetu energije!

Ustvarjajte na temo energije in energetike! Že poznani projekt podpira nizkogljičnost.

Kako lahko sodelujete?

Raziskujte, razmislite, zamislite, predstavite. Na voljo vam je **učno gradivo**, opis projekta, starostne skupine in aktivnosti pa so na voljo na spletni strani. Več **https://ekosola.si/mladi-v-svetu-energije-21-22/**

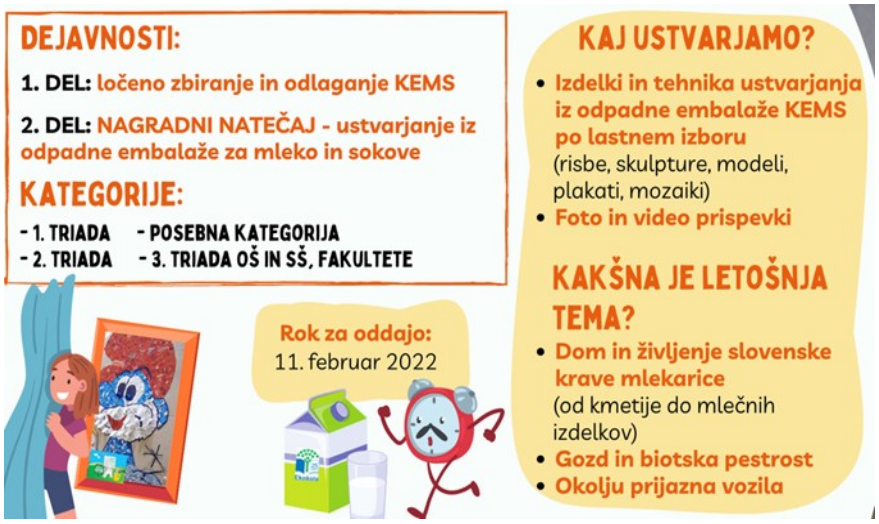

Eko-paket

Projekt spodbuja pravilno ravnanje z odpadno kartonsko embalažo za mleko in sokove (KEMS). S pravilnim zlaganjem, ločenim zbiranjem in odlaganjem odpadne KEMS embalaže v rumeni zabojnik ali rumeno vrečo za odpadno embalažo, odpadni plastiki omogočimo njeno recikliranje in ponovno uporabo sekundarnih surovin za izdelavo novih izdelkov.

Otroci, učenci in dijaki pa iz nje ustvarjate domiselne dekorativne in uporabne izdelke ter raziskujete krožno gospodarstvo, povežete ga lahko tudi s projekti Krožno gospodarstvo in oblikovalski izziv ter Odpadkom dajemo novo življenje.
Nagradni natečaj poteka do **11. februarja 2022**.

Več o projektu na https://ekosola.si/eko-paket-21-22/

Odpadkom dajemo novo življenje

Katere odpadke lahko ločujemo? Kaj je snovni krog?
Kaj pomeni, da damo odpadkom novo življenje?

Otroci in mladi skozi projektne aktivnosti spoznajo pomen ločenega zbiranja odpadkov ter krogotoke za odpadne materiale iz vsakdanjega življenja. Pomagate si lahko tudi z odličnim didaktičnim gradivom, ki je - tako kot opis projekta - na voljo na https://ekosola.si/odpadkom-dajemo-novo-zivljenje-21-22/

Ne zavrzi oblek, ohrani planet

Mlade učimo in navajamo na odgovorno ravnanje z rabljenimi in odsluženimi oblačili po načelih: zmanjšaj – ponovno uporabi – recikliraj.

Projekt spodbuja ločeno zbiranje rabljenih in odsluženih oblačil, njihovo izmenjavo, podarjanje, popravila, predelavo in ponovno uporabo. Prispevaj, da odslužena oblačila ne končajo na odlagališču odpadkov.

Več: https://ekosola.si/ne-zavrzi-oblek-ohrani-planet-21-22/

PAPIRNICA OFFICE &MORE
GALANTERIJA BAGS &MORE

Mlekastično! Izberem domače

V projektu boste raziskovali in ugotavljali pot mleka od kmetije do kozarca ter ugotovitve predstavili na različne načine. V ospredju so teme in vprašanja o tem, kako pridobivamo slovensko mleko, katero mleko uporabljajo slovenski predelovalci mleka, kako je poskrbljeno za krave mlekarice, kdo so slovenski pridelovalci mleka, kakšen je pomen in vpliv lokalne samooskrbe z mlekom ter o skrbi za živali.
Več o projektu na https://ekosola.si/mlekasticno-izberem-domace-21-22/

Misija: Zeleni koraki – trajnostna mobilnost na vsakem koraku

Z izbiro okolju in zdravju prijaznejših načinov prevoza zmanjšujemo izpuste toplogrednih plinov, skrbimo za tehnične izboljšave, s številnimi med njimi pa poskrbimo tudi za več gibanja in za zdrav življenjski slog. Mentorji oblikujte skupine otrok oziroma mladih, znotraj katerih boste spoznavali različne vidike trajnostne mobilnosti, prepoznavali možnosti za izboljšave, iskali rešitve …
V okviru projekta je razpisan nagradni natečaj v treh kategorijah, kjer boste lahko likovno ustvarjali. Kot novost v letošnjem letu vas vabimo, da pripravite **učinkovite in zanimive učne ure o trajnostni mobilnosti**.
Več o projektu na **https://ekosola.si/misija-zeleni-koraki-21-22/** Vabimo vas, da zasnujete svoj dan trajnostne mobilnosti ali celo poseben teden trajnostne mobilnosti. Nagradni natečaj se zaključi **31. marca 2022**.

Mladi poročevalci za okolje

Učence, dijake in študente, ki želijo okoljske vsebine predstaviti širše in na drugačen način, vabimo, da postanejo mladi poročevalci za okolje. Sporočajte svoje misli, opažanja, opise, komentarje, razprave, pošljite fotografije ali videoposnetke. Predlagamo, da pripravljate prispevke po spodnjem seznamu, dobrodošli pa so tudi prispevki o drugih temah.

V natečaju lahko sodelujejo učenci, dijaki in študenti, stari **od 11 do 25 let**, razdeljeni na tri starostne kategorije: 11–14 let, 15–18 let, 19–25 let. Prispevki na katerokoli temo, ki jih bomo prejeli **do 30. marca 2022**, se uvrstijo tudi v ocenjevanje za mednarodno tekmovanje.

Za mednarodno sodelovanje - pripravite prispevek z vrstniki iz drugih držav

Vabimo mlade poročevalce, da pripravite prispevek s katero od šol iz drugih držav. Skupaj zasnujte in pripravite pisne prispevke, fotoreportažo s 3-5 fotografijami ali video prispevek. Sodelujejo lahko **skupine učencev/dijakov/študentov** (največ 6 v eni skupini, sodeluje lahko več skupin z ene šole) ali **posamezniki.**

Prijavite se do **ponedeljka, 25. oktobra 2021** na enega od dveh načinov:
- prek spletnega obrazca (v angleščini) na povezavi: **International Collaboration Month! — Young Reporters for the Environment (yre.global)** ali prek prijavnega obrazca (v slovenščini) na povezavi: **https://ekosola.si/wp-content/uploads/2021/10/MPO_Prijavni-obrazec_mednarodno-sodelovanje_2021-2022.docx** , ki ga pošljite na e-naslov: **info@ekosola.si.**
Sodelovanje z vrstniki iz drugih držav je zagotovo dragocena izkušnja, s katero mladi pridobivajo nova znanja, spretnosti ter spoznavajo vrstnike iz drugih držav.

Podnebne spremembe in biotska pestrost / Z roko v roki za okoljsko izobraževanje

Zmanjševanje biotske pestrosti po vsem svetu in podnebne sprememba sta okoljska izziva, s katerima se spoprijema današnja družba. Številne raziskave kažejo, da podnebne spremembe že sedaj vplivajo na biotsko pestrost. V projektu lahko raziskujete katere dejavnosti vplivajo na podnebne spremembe in kaj lahko storimo za njihovo blaženje in prilagajanje v šoli in doma.

Na voljo so gradiva kot pomoč pri izvajanju projekta: **Zemeljko o tleh, rastlinah, živalih in človeku, Živeti s podnebnimi spremembami in spreminjati sebe, HOBsove dogodivščine, Z roko v roki za okoljsko izobraževanje, Podnebne spremembe (priročnik), Kalkulator ogljičnega odtisa, Delovni listi, Letaki, Veliki lov na rastline** (priročnik za učitelje), **Darwinovi raziskovalci** (6-7 let) Več: **https://ekosola.si/podnebne-spremembe-in-biotska-pestrost-21-22/**

Hrana ni za tjavendan

Že osmo leto zmanjšujemo količino zavržene hrane z izvajanjem raznolikih aktivnosti. Za mentorje projekta smo tudi letos pripravili didaktično gradivo, v katerem so navedeni koraki dela in aktivnosti. Več o projektu na **https://ekosola.si/hrana-ni-za-tjavendan-21-22/** -

Kuhlin dnevnik zavržene hrane, ki ga lahko prilagodite sebi, učencem in času, ki ga imate na voljo. V njem so zbrani tudi primeri dobrih praks iz preteklih let. Dnevnik je zasnovan tako, da boste lahko skupaj z otroki/učenci opravljali meritve zavržene hrane, ugotavljali, katera hrana se na šoli in doma največkrat zavrže, zbirali boste recepte babic in dedkov za pripravo jedi, iskali nove recepte, iskali rešitve za zmanjšanje količine zavržene hrane….

Nagradni natečaj Reciklirana kuharija - Vabimo vas k oddaji receptov, kaj narediti iz živil, ki jih ne porabimo v celoti ali pa nam ostajajo ter jim bo potekel rok.

Mala akademija projekta Hrana ni za tjavendan - Skozi leto vam bomo nudili serijo webinarjev, kjer bomo predstavili primere dobre prakse, konkretne rešitve in predavanja. Prva delavnica oktobra, druga delavnica januarja 2022, tretja delavnica marca 2022.

24. april 2022: Slovenski dan brez zavržene hrane. Drugič bomo obeležili dan brez zavržene hrane, za katerega želimo, da postane tradicionalen. Vabimo vas, da se nam pridružite. V povezavi z dnevom hrane boste lahko pripravili tudi video prispevek in si z njim pridobili možnost za nagrado. Ker je 24. aprila nedelja, bo obeležitev potekala v petek, 22. aprila 2022.

Letos bomo nagradili tri najboljše prispevke na temo zavržene hrane, zato vas vabimo, da se na šoli pri izvajanju aktivnosti povežete z Mladimi poročevalci za okolje.

Šolska VRTilnica

Šolski vrt odpira veliko možnosti za učenje in izvajanje aktivnosti med rednim poukom, poukom v naravi, koristnim preživljanjem prostega časa ter za pridobivanje novega znanja v zdravem okolju.

Več o projektu na **https://ekosola.si/solska-vrtilnica-21-22/**

Ekobranje za ekoživljenje

Projekt spodbuja branje literature z okoljsko tematiko za boljše razumevanje in globlje zavedanje bogate kulturne in naravne dediščine ter spoštovanje. V okviru projekta je razpisan likovni natečaj za mlajše in literarni natečaj za starejše.
Več o projektu na **https://ekosola.si/ekobranje-za-ekozivljenje-21-22/**

Sejem Altermed

Več o projektu **https://ekosola.si/altermed-21-22/**

Ekokviz za OŠ

Skupinsko tekmovanje za 6., 7., in 8. razrede v letošnjem šolskem letu postavlja v ospredje tri teme: **gozd in gozdarstvo, ekosistemi** in **električna energija. Kviz pa bomo letos povezali tudi z glavno temo kampanje GAIA – Biotska pestrost. Šolsko tekmovanje bo 27. januarja 2022**, državno tekmovanje pa predvidoma 4. marca 2022. Več o projektu **https://ekosola.si/ekokviz-za-osnovne-sole-21-22/**

Ekokviz za SŠ

Za posamično tekmovanje v ekoznanju bodo dijaki podrobneje obravnavali temo **Evropska kohezijska sredstva** (financiranje projektov iz sredstev EU). Za šolsko tekmovanje bo dodatna tema Energija, za državno tekmovanje pa bo pripravljeno dodatno gradivo, ki bo na voljo po regijskem tekmovanju.
Več o projektu na **https://ekosola.si/ekokviz-za-srednje-sole-21-22/**

Likovni natečaj za kreativne izdelke

Več o projektu na https://ekosola.si/likovni-natecaj-za-kreativne-izdelke-21-22/

NAPOVEDUJEMO

Urbani oktober, 1.–31. oktober 2021

Fakulteta za dizajn, ki se je v letošnjem študijskem letu vključila v program Ekošola, organizira celomesečni projekt z naslovom »Urbani oktober/Urban October«. V mesecu dni se bo zvrstila serija dogodkov in delavnic, namenjenih vprašanjem in ozaveščanju o naraščajočem pomenu kakovostnega, trajnostnega in vključujočega urbanega načrtovanja v mestih in regijah. Celoten program je na voljo na povezavi: **Urban-October-Schedule.pdf (fd.si)**.

Tradicionalni slovenski zajtrk: 19. novembra 2021

Vseslovenski projekt Tradicionalni slovenski zajtrk je namenjen lokalni samooskrbi, domači pridelavi in predelavi hrane. Leto 2021 je razglašeno kot mednarodno leto sadja in zelenjave, zato bo letošnji redni Tradicionalni slovenski zajtrk potekal pod sloganom *»Zajtrk s sadjem – super dan!«* Posebna pozornost je namenjena ozaveščanju od zrna do kruha, od čebele do medu in sadja ter od zajtrka do zdravega življenjskega sloga. Več na **https://www.nasasuperhrana.si/tradicionalni-slovenski-zajtrk/obvestila-navodila/tecejo-priprave-na-tradicionalni-slovenski-zajtrk-2021/**

Sodelujte v ETZO 2021: Oblikujte krožne skupnosti in preprečite nastanek odpadkov 20. do 28. novembra 2021

Letošnji Evropski teden zmanjševanja odpadkov vas izziva, da skupaj ukrepate za oblikovanje krožnih skupnosti, katerih namen je preprečiti nastanek odpadkov. Ti težki časi so poudarili vlogo, ki jo imajo lahko majhne skupnosti pri prehodu na trajnostne vzorce potrošnje in proizvodnje. Vse organizacije (nevladne organizacije, množična gibanja, podjetja, izobraževalne ustanove, javni organi), pa tudi posamezni državljani, ki zagotavljajo storitve preprečevanja nastajanja odpadkov, njihove ponovne uporabe, ponovne uporabe, recikliranja in kompostiranja, bi morale biti vključene, da bi dosegli nične cilje glede odpadkov. Več **https://ewwr.eu/**

KOLEDAR DOGODKOV:

11. oktober	Otvoritveni dogodek in delavnica GLOBE - **povezava na ZOOM**
25. oktober	Rok za prijavo na **mednarodno sodelovanje** Mladi poročevalci za okolje
30. oktober	Rok za oddajo ekoakcijskega načrta 2021/2022 (razen za fakultete)
Oktober	Prva delavnica projekta Hrana ni za tjavendan
20. - 27. november	Evropski teden zmanjševanja odpadkov
30. november	Rok za oddajo ekoakcijskega načrta 2021/2022 za fakultete
1. december	Rok za oddajo likovnega nagradnega natečaja LEAF - Gozd in biotska pestrost
10. december	Ekokviz SŠ: šolsko tekmovanje
10. januar 2022	Ekokviz SŠ: regijsko tekmovanje
27. januar 2022	Ekokviz OŠ: šolsko tekmovanje
Januar 2022	Druga delavnica projekta Hrana ni za tjavendan
11. februar 2022	Rok za oddajo nagradnega natečaja Eko-paket
17. februar 2022	Ekokviz SŠ: državno tekmovanje
marec 2022	Ekokviz za OŠ: državno tekmovanje
11. - 13. marec 2022	Sejem Altermed

Naši partnerji v šolskem letu 2021/2022